

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język angielski
<i>Poziom:</i>	Poziom dwujęzyczny
<i>Forma arkusza:</i>	MJAA-D0-100
<i>Termin egzaminu:</i>	13 maja 2024 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	28 czerwca 2024 r.

Zasady oceniania zadań zamkniętych oraz zadań otwartych krótkiej odpowiedzi

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadania otwarte sprawdzające znajomość środków językowych

W zadaniach otwartych sprawdzających znajomość środków językowych wymagana jest pełna poprawność gramatyczna i ortograficzna.

Zadania otwarte sprawdzające rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych

1. Odpowiedź musi być komunikatywna dla odbiorcy, zgodna z poleceniem oraz musi wskazywać, że zdający zrozumiał tekst.
2. O ile zasady oceniania określone dla danego zadania nie stanowią inaczej, odpowiedź nie jest akceptowana, jeśli zdający:
  - popełnia błędy, które
    - zmieniają znaczenie wyrazu, np. *there are vast planes* zamiast *there are vast plains* w zadaniu 3.1.
    - powodują, że użyty wyraz nie byłby rozumiany przez odbiorcę jako wyraz, którym zdający powinien uzupełnić tekst, np. *conseel herself* zamiast *conceal herself* w zadaniu 3.3.
    - powodują, że odpowiedź jest niejasna, dwuznaczna lub wieloznaczna
  - używa zapisu odzwierciedlającego brzmienie wyrazu zamiast zapisu w poprawnej formie ortograficznej
  - udziela odpowiedzi, która
    - nie jest wystarczająco precyzyjna, np. *big problems* zamiast *worse performance* w zadaniu 4.7.
    - nie łączy się logicznie i/lub nie jest spójna z fragmentami tekstu otaczającymi lukę; nie jest logiczną odpowiedzią na pytanie, np. *is not connected to age* zamiast *is connected to age* w zadaniu 4.5.
  - udziela dwóch odpowiedzi, z których jedna jest poprawna, a druga – błędna, np. *hide in the shade and fall asleep* zamiast *hide in the shade* w zadaniu 3.3.
  - podaje poprawną odpowiedź, ale uzupełnia ją elementami, które nie są zgodne z tekstem, np. *is based on your experience as a superior in that company* zamiast *is based on your experience in that company* w zadaniu 4.5.
  - udziela odpowiedzi w innym języku niż wymagany w danym zadaniu.
3. Jeżeli lukę należy uzupełnić liczebnikiem, numerem telefonu, godziną lub wyrazem/wyrazami o wysokiej frekwencji w języku angielskim, wówczas wymagana jest pełna poprawność zapisu.
4. Jeżeli lukę należy uzupełnić wyrazem/wyrazami o niskiej frekwencji w języku angielskim, dopuszczalne są błędy językowe i/lub ortograficzne, o ile nie zakłócają komunikacji, a odpowiedź wskazuje, że zdający zrozumiał tekst.
5. Jeżeli lukę należy uzupełnić dłuższym fragmentem tekstu lub zadanie wymaga odpowiedzi pełnym zdaniem, kluczowe jest przekazanie komunikatu.

Uwaga!

1. W zasadach oceniania rozwiązań zadań ustalanych dla zadań w konkretnym arkuszu egzaminacyjnym mogą zostać określone wyjątki od powyższych zasad, np. dopuszczające uzgodniony katalog błędów w przypadku danego wyrazu.
2. Akceptowane są również odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania, jeżeli są merytorycznie poprawne i spełniają wszystkie warunki zadania.
3. Nie bierze się pod uwagę powtórzenia wyrazu podanego przed luką / po luce oraz zapisu wielką/malą literą.

Rozumienie ze słuchu

Zadanie 1.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024 ¹		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe	
1.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie różnorodne wypowiedzi ustne o wysokim stopniu złożoności wypowiedziane również w szybkim tempie [...].</i>	II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	C
1.2.			A
1.3.		II.2) Zdający określa główną myśl [...] fragmentu wypowiedzi.	B
1.4.		II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	D
1.5.			A

Zadanie 2.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe	
2.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie różnorodne wypowiedzi ustne o wysokim stopniu złożoności wypowiedziane również w szybkim tempie [...].</i>	II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	B
2.2.		II.9) Zdający rozpoznaje informacje wyrażone pośrednio oraz znaczenia przenośne.	C
2.3.		II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	A
2.4.		II.2) Zdający określa główną myśl [...] fragmentu wypowiedzi.	B
2.5.		II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	D
2.6.			B

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. z 2022 r., poz. 1246).

Zadanie 3.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		
	Wymagania ogólne		Wymagania szczegółowe
3.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie różnorodne wypowiedzi ustne o wysokim stopniu złożoności wypowiedziane również w szybkim tempie [...].</i>		VIII.2) Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym [...] informacje sformułowane w tym języku obcym. II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.
3.2.	V. Przetwarzanie wypowiedzi. <i>Zdający zmienia formę przekazu ustnego [...] tekstów z różnych dziedzin życia i nauki, o różnym stopniu złożoności [...].</i>		
3.3.	I. Znajomość środków językowych. <i>Zdający posługuje się bardzo bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności [...].</i>		
3.4.			

Uszczegółowienia do zadania 3.**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 3.1.

- Akceptowane są odpowiedzi, które wskazują na wielkość parku / jego powierzchnię.
- Odpowiedź musi pasować do występującego przed luką *because*.

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne i spełniają wszystkie warunki zadania**.

Odpowiedź oczekiwana (1 pkt)
<i>it covers a huge area the park is enormous/huge of the size of the park</i>

Przykładowe **akceptowane** odpowiedzi (1 pkt)

it is 1/10 the size of the UK
of its sheer size
of its hugeness
the area of search is very big
it's like searching/looking for a needle in a haystack
of the immense size of the park
they inhabit a huge area of land
these are vast plains
the park is 1/10 of the UK
the park is a wide open space

Przykładowe **niepoprawne** odpowiedzi (0 pkt)

vast land / plains
huge open space
the size of the area
of the area
the park is size of UK / the park is half of the UK
capturing process is hard
they all look alike
there are 15000 zebras in the park
of the population
it must be found in a group
you have to drive around a park
one has to catch and tranquilize the animal
blood samples aren't easy to collect
it's difficult to shoot a zebra with a dart
you need to catch it first
they have good camouflage
it is Africa
it is abundant land
it takes a lot of time

Zadanie 3.2.

Akceptowane są odpowiedzi wskazujące na nerwowość zwierzęcia / stres przez nie odczuwany.

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne i spełniają wszystkie warunki zadania**.

Odpowiedź oczekiwana (1 pkt)
<i>the zebra was stressed / anxious</i>
Przykładowe akceptowane odpowiedzi (1 pkt)
<i>zebra was scared / nervous / stressed out</i> <i>the zebra felt threatened</i> <i>the animal becomes stressed</i> <i>the animal is stressed</i> <i>a zebra has/had been stressed</i> <i>the zebra got in a state of distress</i> <i>the zebra had accumulated large amounts of stress</i>

Przykładowe niepoprawne odpowiedzi (0 pkt)
<i>it was stressed</i> <i>the zebra was angry / lost</i> <i>the animal managed to override the effect of the drug / zebra overrode the effects</i> <i>the zebra is running</i> <i>they have to track/follow the zebra</i> <i>the effects of the drug are delayed</i> <i>there was stress</i> <i>zebras feel the moment</i> <i>it is like looking for a needle in a hay stack</i> <i>the animal has to be rightly researched</i> <i>animals are acting weird / they start running</i> <i>the animal is getting tired</i> <i>zebra is trying to hide</i> <i>zebras are aware of human's present</i> <i>the animal are stressed</i> <i>the animal noticed people</i> <i>the zebra wanted to run away</i>

Zadanie 3.3.

Akceptowane są odpowiedzi wskazujące, że powodem było schowanie się (w cieniu).

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne i spełniają wszystkie warunki zadania**.

Odpowiedź oczekiwana (1 pkt)
<i>hide from people in its shade</i>
Przykładowe akceptowane odpowiedzi (1 pkt)
<i>hide</i> <i>find a shadow to hide</i> <i>hide itself/herself (from the attackers / research team)</i> <i>hide from the vets in its shade</i> <i>try to hide in the shade in the tree</i> <i>hide from the vets / the hunters</i> <i>try and hide from the speaker's team</i> <i>hide under the tree to avoid researches</i> <i>hide from people</i> <i>hide in its shadows</i> <i>take shelter in its shade</i>

Przykładowe niepoprawne odpowiedzi (0 pkt)
<i>catch shade</i> <i>disguise herself there</i> <i>she could conceal herself in the shade</i> <i>she could hide there</i> <i>take a nap</i> <i>cool down</i> <i>conceal herself in the shape of the tree</i> <i>hide or loose the chasers</i> <i>to hide in a branch</i> <i>avoid presence of people</i> <i>hide and rest in shadow</i> <i>get away from people</i> <i>run away</i> <i>escape from being caught</i>

Zadanie 3.4.

Akceptowane są odpowiedzi wskazujące na uwolnienie zwierzęcia / wyciągnięcie zwierzęcia (z drzewa, w którym utknęło).

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne i spełniają wszystkie warunki zadania**.

Odpowiedź oczekiwana (1 pkt)
<i>the zebra / the animal was pulled out from the vets released the zebra from the branch of</i>
Przykładowe akceptowane odpowiedzi (1 pkt)
<i>animal was taken out from / freed from zebra had been liberated from vets pulled the zebra out from the branch of vets released the zebra from the zebra was pulled from / out from they got her head out of / her out of they took the zebra out of the tree the zebra was freed from being stuck in people got the zebra free from the zebra was set free from</i>

Przykładowe niepoprawne odpowiedzi (0 pkt)
<i>the animal collided with / crashed with / had an accident with zebra was rescued / pulled / released the zebra was saved from predicament (in) zebra run into the zebra was taken off the zebra went out zebra will get free from the zebra is asleep under the zebra approached the zebra reached the animal had run away from the zebra got under zebra was stuck the animal was unstuck from went out of the shade the zebra's neck was stuck in the zebra had loosen up from zebra get out of the branches of the vets relief zebra from the hole in you freed the zebra from</i>

Rozumienie tekstów pisanych

Zadanie 4.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe	
4.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] różnorodne wypowiedzi pisemne o wysokim stopniu złożoności [...].</i>	III.1) Zdający określa główną myśl [...] fragmentu tekstu.	D
4.2.		III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	D
4.3.			B
4.4.		III.7) Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście.	C

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		
	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	
4.5.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] różnorodne wypowiedzi pisemne o wysokim stopniu złożoności [...].</i>	VIII.2) Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym [...] informacje sformułowane w tym języku obcym.	III.1) Zdający określa główną myśl [...] fragmentu tekstu.
4.6.	V. Przetwarzanie wypowiedzi. <i>Zdający zmienia formę przekazu [...] pisemnego tekstów z różnych dziedzin życia i nauki, o różnym stopniu złożoności [...].</i>		III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.
4.7.	I. Znajomość środków językowych. <i>Zdający posługuje się bardzo bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności [...].</i>		
4.8.			III.1) Zdający określa główną myśl [...] fragmentu tekstu.

Uszczegółowienia do zadania 4.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 4.5.

- Akceptowane są odpowiedzi wskazujące na to, że awans nie zależy od wieku lub od tego jak długo ktoś w danej firmie pracuje.
- Wymagane jest dopasowanie odpowiedzi do fragmentu występującego przed luką *promotion no longer*.

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne i spełniają wszystkie warunki zadania**.

Odpowiedź oczekiwana (1 pkt)
<i>depends on seniority / someone's age</i>
Przykładowe akceptowane odpowiedzi (1 pkt)
<i>is based on / related to seniority</i> <i>is given on the basis of your age</i> <i>is connected with how long we have been working for the company</i> <i>is based on the time spent in the company / our work experience in this company</i> <i>is seniority-based</i> <i>depends on time spent in a company / how much time you have spent in a company</i> <i>requires waiting for "your time"</i> <i>comes with time, but is ability-based</i> <i>prioritizes seniority over skills and value of the person</i> <i>bases on the length of the employment</i> <i>favours seniors / gives a better position to seniors</i>

Przykładowe niepoprawne odpowiedzi (0 pkt)
<i>requires a CV</i> <i>isn't connected to age</i> <i>doesn't depend on age</i> <i>is the matter of your ability</i> <i>means a better position</i> <i>is based on ability / depends on skills</i> <i>works the way like it used to work</i> <i>works in seniority-based promotion setting</i> <i>is given on age to senior workers</i> <i>apply based on seniority</i> <i>based on age of the worker, but on personal skills</i> <i>are granted based on seniority</i> <i>depends on age of their employers</i> <i>are seniority-based</i> <i>focus on seniority</i> <i>prefer older workers over younger ones</i> <i>base on seniority</i> <i>means waiting in order to achieve better position but rather ability to do it</i>

applies only to other workers
turns out to be the best idea
bases on skills
is based on CV but rather than on merit
works in seniority-based promotion setting

Zadanie 4.6.

Akceptowane są odpowiedzi, które wskazują na porównywanie się z

- rówieśnikami / ludźmi w podobnym wieku lub młodszymi od siebie
- współpracownikami o podobnym statusie / pozycji w pracy
- osobami, które uzyskują lepsze wyniki / są awansowane wcześniej.

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne i spełniają wszystkie warunki zadania**.

Odpowiedź oczekiwana (1 pkt)
<i>are the same age (or younger)</i> <i>are promoted earlier</i>
Przykładowe akceptowane odpowiedzi (1 pkt)
<i>climb the ladder faster</i> <i>are in the same age group</i> <i>are similar age</i> <i>are not as old as they are</i> <i>pull ahead of them</i> <i>are more successful</i> <i>are more appreciated at work</i> <i>obtained promotion earlier than themselves</i> <i>are their juniors</i> <i>are younger but climb faster in work</i> <i>do better than them and in this case are also younger</i> <i>start to outperform them</i> <i>are younger and without years experience in work are doing better</i> <i>achieved more in less time than they did</i> <i>are progressing faster in their career</i> <i>are peers that pulled ahead of them</i> <i>in faster pace achieved more</i>

Przykładowe niepoprawne odpowiedzi (0 pkt)
<p>are their subordinates are a benchmark started their careers at the same time are envious about are younger and are getting more than them faster experience anger or fear rub their faces can't keep up reach something faster than they are older subordinates work in the same field as them are younger and higher position achieved more than them in shorter time have a large age gap between them are faster, better and younger are younger and have more peers than them pull ahead of us / are our juniors have achieved more than us on a shorter amount of time are on a higher position</p>

Zadanie 4.7.

Akceptowane są odpowiedzi, które odnoszą się do niższych wyników/osiągnięć, gorszej efektywności, spadku dochodów firmy.

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne i spełniają wszystkie warunki zadania**.

Odpowiedź oczekiwana (1 pkt)
<p>worse performance/productivity/efficiency</p>
Przykładowe akceptowane odpowiedzi (1 pkt)
<p>lower profits / financial results worse financial situation bad/poor/worse performance worse measures of efficiency/productivity/results the loss of efficiency productivity loss the worse results worse performance on all counts worse overall / worsening performance decline in efficiency and productivity lowered productivity drop in/of productivity</p>

Przykładowe niepoprawne odpowiedzi (0 pkt)
<i>employees' depression / frustration</i> <i>company performance</i> <i>efficiency / productivity</i> <i>decline in collective effort/enthusiasm</i> <i>declining enthusiasm</i> <i>lower amount of earned money</i> <i>inefficiency work</i> <i>financial results</i> <i>decrease in the performance</i> <i>detrimental to productivity</i> <i>suppressing emotions</i> <i>health issues</i> <i>harmful outcome</i> <i>a decline in performance and workers' enthusiasm</i>

Zadanie 4.8.

Akceptowane odpowiedzi, które wskazują na przeciwdziałanie negatywnym skutkom zjawiska opisywanego w tekście / poprawę sytuacji starszych pracowników / wykorzystanie doświadczenia starszych pracowników.

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne i spełniają wszystkie warunki zadania**.

Odpowiedź oczekiwana (1 pkt)
<i>address the problems older workers experience</i> <i>remedy the situation of older workers</i>
Przykładowe akceptowane odpowiedzi (1 pkt)
<i>act to improve older subordinates' feelings</i> <i>prevent negative consequences for older workers</i> <i>balance the needs of younger and older workers</i> <i>make good use of old-timers</i> <i>address issues of hierarchy</i> <i>address negative feelings old-timers experience</i> <i>overcome the negative emotions that affect the workplace</i> <i>manage the older workers' negative feelings</i> <i>help older subordinates make sense of their feelings</i> <i>make impact of older workers more meaningful</i> <i>address the repercussions of meritocracy</i> <i>alleviate the negative effects of traditional age structures</i> <i>addresses the issue and improve the employees work life</i> <i>get rid of old timers negative emotions</i> <i>use the wisdom of old-timers and solve their issues with hierarchy</i> <i>encourage old-timers to contribute to companies</i>

manage emotions of senior workers
use accrued wisdom of older workers
change approach to hierarchy and workers' participation

Przykładowe **niepoprawne** odpowiedzi (0 pkt)

deal with the problem / approach the problem
go about the problem revealed by the study
deal with a problem / deal with problems
counteract negative repercussions
advise employers/employees
understand subordinates' feelings
make sense of workers' feelings
revert to traditional workplace / age structure
restore old habits in companies
change the culture around timetables
share the accrued wisdom /
suppress employees' feelings
make older workers contribute to company
improve their efficiency by helping older subordinates
change the culture around "career timetable"
change issues connected with hierarchy and participation
come to terms with older employees
deal with issues in the workplace caused by a decline in traditional age structures
deal with employees/old people/people in need of work
start to communicate better
get rid of the negative repercussions of employees
avoid problem and change politics due to hierarchy
solute the problem of old-timers
change how they give the promotions
start to care more about their workers' feelings
fix their workers workplace
can improve weel being of the "old-timers"
fixed the addressed problem
change older workers' attitude
resolve the problem and get rid of negativity

Zadanie 5.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
5.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] różnorodne wypowiedzi pisemne o wysokim stopniu złożoności [...].</i>	III.5) Zdający rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu.	D
5.2.			F
5.3.			B
5.4.			C

Zadanie 6.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
6.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] różnorodne wypowiedzi pisemne o wysokim stopniu złożoności [...].</i>	III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	C
6.2.			B
6.3.			D
6.4.			E

Znajomość środków językowych

Zadanie 7.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
7.1.	I. Znajomość środków językowych. <i>Zdający posługuje się bardzo bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności [...].</i>	I. Zdający posługuje się bardzo bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności [...].	A
7.2.			C
7.3.			B
7.4.			A
7.5.			B

Zadanie 8.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
8.1.	I. Znajomość środków językowych. <i>Zdający posługuje się bardzo bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności [...].</i>	I. Zdający posługuje się bardzo bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności [...].	<i>Although</i>
8.2.			<i>unlike</i>
8.3.			<i>apart</i>
8.4.			<i>makes</i>

	Inne akceptowane odpowiedzi (1 pkt)	Przykładowe nieakceptowane odpowiedzi (0 pkt)
8.1.	<i>Though / While / Whereas</i>	<i>After / However / Because / Since / Despite / Unless / Then / Interestingly / Apparently / Bugs / Even though</i>
8.2.		<i>unless / contrary / like / contrasting / while / as / opposing / comparing</i>
8.3.	<i>aside</i>	<i>against / out / for / different(ly)</i>
8.4.	<i>made</i>	<i>deprives / brings / pokes / ruins</i>

Zadanie 9.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
9.1.	I. Znajomość środków językowych. <i>Zdający posługuje się bardzo bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) [...] wykazując się wysokim poziomem ich poprawności [...].</i>	I. Zdający posługuje się bardzo bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) [...] wykazując się wysokim poziomem ich poprawności [...].	<i>go to any lengths</i>
9.2.			<i>out of the ordinary</i>
9.3.			<i>to have sustained a/the loss</i>
9.4.			<i>did I consider</i>
9.5.			<i>take it out on</i>

	Inne akceptowane odpowiedzi (1 pkt)	Przykładowe nieakceptowane odpowiedzi (0 pkt)
9.1.	<i>go to great lengths go to extreme/extraordinary/ absurd lengths go to any lengths, just</i>	<i>go to all lengths go to some lengths come to any/many lengths do crazy lengths go to lengths go lengths and beyond cross all the lengths go beyond any lengths use all their lengths</i>
9.2.	<i>(that is) not ordinary beyond the ordinary</i>	<i>out of ordinary extraordinary / extra-ordinary / off the ordinary / extra ordinary less ordinary which is out of the ordinary (6 wyrazów) that makes it ordinary ordinary but ordinary</i>
9.3.	<i>to have sustained losses</i>	<i>that it sustained a loss to sustain a loss to have sustained (financial) loss to have sustained damage</i>
9.4.	<i>did I consider applying for would I consider</i>	<i>have I ever considered did I consider an application for had I considered</i>
9.5.	<i>take it all out on take your aggression/frustration/ anger out on take out your anger on</i>	<i>be aggressive towards take advantage of take your anger on take on take up arms against</i>

Uwagi do zadań 8. i 9.

1. Odpowiedź uznaje się za poprawną tylko wtedy, gdy wpisywane wyrazy lub fragmenty zdań są w pełni poprawne gramatycznie i ortograficznie.
2. Akceptuje się wyraz zapisany wielką literą zamiast małą i odwrotnie. Powyższe ustalenie akceptuje się pod warunkiem, że zdający nie naruszył innych zasad pisowni, np. pisowni nazw własnych.
3. Nie bierze się pod uwagę powtórzenia wyrazu podanego przed luką / po luce.
4. Akceptowane są również inne odpowiedzi, jeżeli są merytorycznie poprawne i spełniają wszystkie warunki zadania.

Wypowiedź pisemna

Zadanie 10.

Choose one of the topics below and write a composition following the conventions of the genre indicated in the topic. Use between 300 and 350 words.

1. Czy coraz szersze wykorzystanie sztucznej inteligencji jest szansą czy zagrożeniem?
Napisz **rozprawkę**, w której przedstawisz swoją opinię na ten temat, odnosząc się do następujących aspektów:
  - rynek pracy
  - bezpieczeństwo
  - kultura i sztuka.
2. Przeczytałeś(-aś) artykuł dotyczący przekształcania zrujnowanych zamków i pałaców w ekskluzywne hotele. Napisz **list do gazety**, w którym przedstawisz opinię na temat tego zjawiska, odnosząc się do: ochrony zabytków, aspektu finansowego oraz atrakcyjności takiej oferty zakwaterowania dla turystów.

Ogólne wymagania egzaminacyjne

- I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się bardzo bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności [...].
- III. Tworzenie wypowiedzi.
Zdający samodzielnie tworzy [...] złożone, wieloaspektowe, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne [...].
- IV. Reagowanie na wypowiedzi.
Zdający [...] reaguje w formie złożonego tekstu pisanego w różnorodnych sytuacjach [...].

Szczegółowe wymagania egzaminacyjne (rozprawka)

- I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się bardzo bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności [...].
- V.6) Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy [...].
- V.8) Zdający stawia tezę, przedstawia w logicznym porządku argumenty [...], kończy wypowiedź konkluzją.
- V.12) Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.
- V.13) Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

Szczegółowe wymagania egzaminacyjne (artykuł)

I. Znajomość środków językowych.

Zdający posługuje się bardzo bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności [...].

V.2. Zdający opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości [...].

V.6) Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy [...].

V.12) Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.

V.13) Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

VII.3) Zdający [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.

Każda wypowiedź jest oceniana przez egzaminatora w następujących kryteriach:

- zgodność z poleceniem
- spójność i logika wypowiedzi
- zakres środków językowych
- poprawność środków językowych.

Zgodność z poleceniem

W ocenie zgodności z poleceniem bierze się pod uwagę elementy treści oraz elementy formy, które zostały zrealizowane w wypowiedzi, oraz jakość realizacji tych elementów.

Elementy treści. Realizację każdego z sześciu elementów treści ocenia się na skali 2–1–0 zgodnie z TABELĄ A.

TABELA A. Zgodność z poleceniem: elementy treści

Elementy treści		2	1	0
1. Wstęp: właściwe i adekwatne do tematu rozpoczęcie wypowiedzi	R'	teza jest jasna, zgodna z tematem ORAZ argumentacją przedstawioną w rozwinięciu	teza nie jest w pełni poprawna, np. – teza nie jest w pełni zgodna z tematem ALBO argumentacją przedstawioną w rozwinięciu – teza znacznie odbiega od tematu, ALE jest zgodna z argumentacją przedstawioną w rozwinięciu	brak tezy teza zawiera poważne usterki, np. – teza jest niezgodna z tematem – teza znacznie odbiega od tematu ORAZ nie jest zgodna z argumentacją przedstawioną w rozwinięciu – teza niejasna, trudna do wskazania wstęp niekomunikatywny
	W pełni poprawna teza musi zapowiadać oczekiwaną strukturę rozprawki. Jeśli teza nie zapowiada oczekiwanej struktury rozprawki, może być zakwalifikowana maksymalnie na poziom 1.			
	A*	wprowadzenie zgodne z tematem ORAZ ciekawe, oryginalne, zachęcające do czytania, np. w formie pytania lub cytatu	wprowadzenie nie jest w pełni poprawne, np. – wprowadzenie zgodne z tematem, ale schematyczne – bardziej typowe dla innego typu tekstu (np. rozprawki) – ciekawe, oryginalne, ALE odbiegające od tematu	brak wprowadzenia wprowadzenie niezgodne z tematem wprowadzenie niejasne wprowadzenie niekomunikatywne
	L*	wstęp zgodny z tematem i treścią wypowiedzi ORAZ wskazujący cel/powód pisania listu	wstęp nie jest w pełni poprawny, np. – nie określa celu – określa cel/powód pisania listu, ALE odbiega od tematu – cel nie jest określony jasno – wstęp nie jest zgodny z treścią listu (np. zapowiada poparcie, a opisuje argumenty przeciwne)	brak wstępu wstęp niezgodny z tematem wstęp niejasny wstęp niekomunikatywny
2. Pierwszy element tematu	R A L	wieloaspektowa ORAZ/ LUB pogłębiona realizacja elementu (np. wsparta przykładami, szczegółowo omówiona)	powierzchnowa realizacja elementu, wypowiedzi brak głębi, np. – zdający podaje tylko „listę” argumentów/cech/określeń, żadnego nie rozwijając/uzasadniając; – zdający odnosi się do 1-2 aspektów i omawia je niezbyt szczegółowo	brak wypowiedzi wypowiedź bardzo pobieżnie dotycząca tematu, np. zdający podaje tylko jeden argument/cechę/określenie, nie rozwijając go/jej wypowiedź nie jest komunikatywna wypowiedź nie jest związana z tematem / nie realizuje elementu
3. Drugi element tematu				
4. Trzeci element tematu				
5. Podsumowanie: właściwe i adekwatne do tematu zakończenie wypowiedzi	R A L	zakończenie zgodne z tematem ORAZ treścią wypowiedzi; jeżeli zdający powtarza wstęp – czyni to innymi słowami	zakończenie nie jest w pełni zgodne z tematem ALBO treścią wypowiedzi zakończenie znacznie odbiega od tematu, ALE jest zgodne z treścią wypowiedzi zdający stosuje zakończenie schematyczne (sztafpowe), np. ogranicza się do przeformułowania tezy zdający powtarza wstęp w zasadzie tymi samymi słowami	brak zakończenia zakończenie nie jest komunikatywne zakończenie nie jest zgodne z tematem zakończenie znacznie odbiega od tematu ORAZ nie jest zgodne z treścią wypowiedzi

6. Fragmenty odbiegające od tematu i/lub nie na temat	R A L	wypowiedź nie zawiera fragmentów odbiegających od tematu i/lub nie na temat	wypowiedź zawiera dłuższy fragment / nieliczne krótkie fragmenty odbiegające od tematu i/lub nie na temat	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
--	----------------------	---	---	---

* R – rozprawka; A – artykuł; L – list formalny

Elementy formy. Realizację każdego z czterech elementów formy ocenia się na skali 1–0 zgodnie z TABELĄ B.

TABELA B. Zgodność z poleceniem: elementy formy

Elementy formy	Forma	1	0
1. Elementy charakterystyczne dla formy	R	teza jest umiejscowiona we wstępie	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
	A	wypowiedź jest zatytułowana	
	L	wypowiedź zawiera odpowiedni zwrot rozpoczynający i odpowiedni zwrot kończący	
2. Kompozycja	R A L	wypowiedź cechuje widoczny zamysł kompozycyjny, wyrażający się w funkcjonalnie uzasadnionych proporcjach wstępu, rozwinięcia i zakończenia	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
3. Segmentacja	R A L	tekst jest uporządkowany; układ graficzny pracy (podział na akapity) jest merytorycznie uzasadniony	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
4. Długość pracy	R A L	długość pracy mieści się w granicach 270–390 wyrazów	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.

Uwaga: jedna usterka jest wystarczająca, żeby zakwalifikować pracę na 0 w danym podkryterium.

Jeżeli zdający tworzy wypowiedź w innej formie niż wskazana w temacie (np. pisze list zamiast rozprawki), praca jest kwalifikowana we wszystkich elementach formy na poziom 0.

Ostateczną liczbę punktów za zgodność z poleceniem ustala się na podstawie oceny elementów treści i elementów formy, zgodnie z TABELĄ C.

TABELA C.

Elementy treści	Elementy formy		
	4	3–2	1–0
12	5 pkt	4 pkt	3 pkt
11–10	4 pkt	3 pkt	3 pkt
9–8	3 pkt	2 pkt	2 pkt
7–6	2 pkt	2 pkt	1 pkt
5–4	2 pkt	1 pkt	1 pkt
3–2	1 pkt	0 pkt	0 pkt
1–0	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo: za wypowiedź, w której elementy treści oceniono na 7, a elementy formy oceniono na 2, za zgodność z poleceniem przyznaje się 2 punkty.

Uszczegółowienia dotyczące oceniania elementów treści i elementów formy

Temat 1.

Czy coraz szersze wykorzystanie sztucznej inteligencji jest szansą czy zagrożeniem? Napisz **rozprawkę**, w której przedstawisz swoją opinię na ten temat odnosząc się do następujących aspektów:

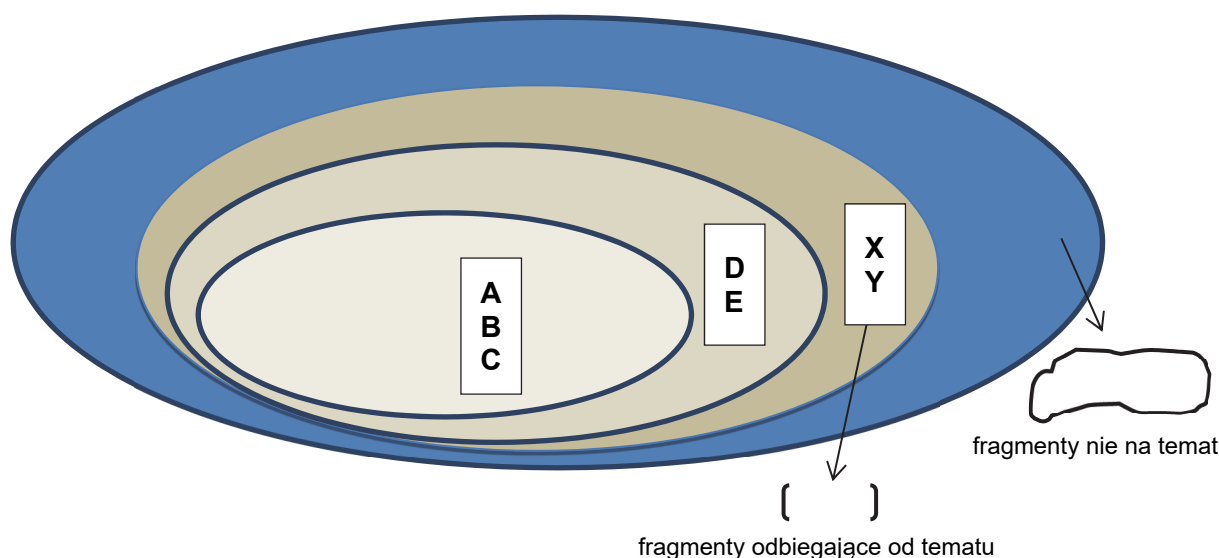
- rynek pracy
- bezpieczeństwo
- kultura i sztuka.

1. Aby praca była uznana za w pełni zgodną z tematem, zdający musi wyrazić swoją opinię na temat wykorzystywania sztucznej inteligencji.
2. Teza musi zapowiadać oczekiwaną strukturę rozprawki, tj. zdający musi wyrazić swoją opinię / określić stanowisko, jakie zajmuje w sprawie sztucznej inteligencji, np. *Many people say that artificial intelligence is dangerous for humans. In my opinion they are right. / As I see it, the threat of artificial intelligence is definitely exaggerated. / I think using artificial intelligence is a good idea. / Artificial intelligence can be beneficial in many areas of life, but there are also some dangers connected with it.*
3. Teza nie zapowiada oczekiwanej struktury rozprawki, jeśli jest stwierdzeniem lub pytaniem, które nie pozwala na określenie, jakie stanowisko zajmuje zdający, np. *Is artificial intelligence really dangerous for the world as we know it?* Uznaje się ją wtedy za odbiegającą od tematu.
4. Opisanie problemu, który jest tematem rozprawki, np. stwierdzenie, że sztuczna inteligencja jest coraz częściej wykorzystywana w różnych aspektach życia, nie jest tezą.
5. We wstępie nie wymaga się uwzględnienia podanych w poleceniu aspektów.
6. Jeżeli w tezie zdający odnosi się do niektórych elementów tematu (do jednego lub dwóch), a w rozwinięciu podaje argumenty odnoszące się do wszystkich elementów tematu, to taka teza jest traktowana jako odbiegająca od treści wypowiedzi.
7. Rozpatrując zgodność tezy z treścią pracy bierze się pod uwagę jej zgodność z rozwinięciem. Jeśli we wstępie zdający uzna, że sztuczna inteligencja jest zagrożeniem, to argumenty powinny wspierać tę tezę. Jeśli w pracy zdający przytacza argumenty przeciwne do postawionej w rozprawce tezy, to powinien uznać je za niezasadne.
8. Jeśli zdający nadaje tytuł rozprawce, nie bierze się go pod uwagę, oceniając pracę.

Zgodność z tematem

Czy coraz szersze wykorzystanie sztucznej inteligencji jest szansą czy zagrożeniem? Napisz **rozwprawkę**, w której przedstawisz swoją opinię na ten temat odnosząc się do następujących aspektów: } „główka”

- rynek pracy
  - bezpieczeństwo
  - kultura i sztuka.
- } elementy tematu

1. Fragmenty wypracowania **zgodne z tematem**:

- ściśle związane z „główką” i elementami tematu (A, B, C)
- ściśle związane z „główką”, ale niezwiązane z elementami tematu (D, E), np.
  - argumenty, które nie dotyczą żadnego z elementów tematu.
  - opisanie przyczyn popularności sztucznej inteligencji / historii stworzenia sztucznej inteligencji.

Fragmenty D, E nie są uznawane za realizację elementów tematu.

2. Fragmenty wypracowania **odbiegające od tematu**:

- luźno związane z „główką” oraz przedstawiające argumenty niezwiązane z elementami tematu (X, Y), np.
  - opis wykorzystania różnorodnych nowoczesnych technologii, pod warunkiem, że brak jest informacji, że wykorzystują sztuczną inteligencję (np. samochody autonomiczne, roboty itp.).

Takie fragmenty są zaznaczone w pracy zdającego nawiasami kwadratowymi. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 6. W Tabeli A.

3. Fragmenty wypracowania **nie na temat**:

- w żaden sposób nienawiązujące do „główki” tematu, np.
  - zagrożenia we współczesnym świecie bez związku ze sztuczną inteligencją, np. zmiany klimatyczne.

Takie fragmenty są otaczane „chmurką”. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 6. w Tabeli A. Fragmenty te nie są uwzględniane w liczbie wyrazów ani brane pod uwagę w ocenie zakresu i poprawności środków językowych.

4. Jeśli zdający realizuje jeden z elementów tematu we wstępie lub zakończeniu, to dany fragment pracy uznaje się za element rozwinięcia albo za część wstępu/zakończenia. Ten sam fragment pracy nie może być realizacją elementu tematu oraz częścią wstępu/zakończenia.
5. Jeżeli w wypracowaniu występuje fragment (1–2 zdania), który mógłby zostać uznany za odbiegający od tematu lub nie na temat, ale w pracy pełni funkcję logicznego łącznika, uznaje się go za fragment zgodny z tematem (D, E).
6. Jeśli zdający konsekwentnie używa niewłaściwego wyrazu, który jest kluczowy dla pracy, ale argumenty pasują do tematu, taka realizacja danej części pracy jest kwalifikowana na poziom niższy (maksymalnie poziom 1).
7. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest wydzielenie wstępu/zakończenia z dłuższego fragmentu i uznanie tego za dwie oddzielne części, ale wtedy segmentacja oceniana jest na 0.
8. Dłuższe niekomunikatywne fragmenty pracy traktuje się jako odbiegające od tematu.

Podsumowanie: właściwe i adekwatne do tematu zakończenie wypowiedzi

Rozpatrując zgodność zakończenia z treścią pracy, bierze się pod uwagę jego zgodność z rozwinięciem wypowiedzi.

Temat 2.

Przeczytałeś(-aś) artykuł dotyczący przekształcania zrujnowanych zamków i pałaców w ekskluzywne hotele. Napisz **list do gazety**, w którym przedstawisz opinię na temat tego zjawiska odnosząc się do: ochrony zabytków, aspektu finansowego oraz atrakcyjności takiej oferty zakwaterowania dla turystów.

1. Aby list był uznany za w pełni zgodny z tematem, musi dotyczyć przekształcania zrujnowanych zamków i pałaców w hotele.
2. Wstęp musi zawierać cel/powód napisania listu zgodny z tematem, czyli przekształcaniem zrujnowanych zamków i pałaców w hotele / zainteresowaniem piszącego tym zjawiskiem.
3. Nie jest wymagane odniesienie się do elementów tematu we wstępie listu.
4. Jeśli zdający realizując temat nie wskazuje w całej pracy na to, że przekształcane zamki i pałace były zrujnowane / w złym stanie, taka realizacja poszczególnych elementów pracy jest kwalifikowana jako odbiegająca od tematu.
Jeśli zdający sygnalizuje we wstępie, że praca będzie dotyczyć przekształcania zrujnowanych zamków i pałaców w hotele, to nie jest wymagane odnośnienie się do tego elementu tematu w każdej części pracy.

Zgodność z tematem

Przeczytałeś(-aś) artykuł dotyczący przekształcania zrujnowanych zamków i pałaców w ekskluzywne hotele. Napisz **list do gazety**, w którym przedstawisz opinię na temat tego zjawiska odnosząc się do: ochrony zabytków, aspektu finansowego oraz atrakcyjności takiej oferty zakwaterowania dla turystów.

} „główka”

} elementy tematu

1. Fragmenty wypracowania **zgodne z tematem**:

- ściśle związane z „główką” tematu i elementami tematu (A, B, C)
- ściśle związane z „główką”, ale niezwiązane z elementami tematu (D, E), np.
  - omówienie innych niż wskazane w poleceniu aspektów.

Fragmenty D, E nie są uznawane za realizację elementów tematu.

2. Fragmenty wypracowania **odbiegające od tematu**:

- luźno związane z „główką” oraz przedstawiające argumenty niezwiązane z elementami tematu (X, Y), np.

– relacja z procesu renowacji zamku/pałacu, który nie został przekształcony w hotel.

Takie fragmenty są zaznaczone w pracy zdającego nawiasami kwadratowymi. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 6. w Tabeli A.

3. Fragmenty wypracowania **nie na temat**:

- w żaden sposób nienawiązujące do „główki” tematu, np.
    - opis pobytu w ekskluzywnym hotelu, który nie był zrujnowanym zamkiem/pałacem.
- Takie fragmenty są otaczane „chmurką”. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 6. w Tabeli A. Fragmenty te nie są uwzględniane w liczbie słów ani brane pod uwagę w ocenie zakresu i poprawności środków językowych.

4. Jeżeli w wypracowaniu występuje fragment (1–2 zdania), który mógłby zostać uznany za odbiegający od tematu lub nie na temat, ale w pracy pełni funkcję logicznego łącznika, uznaje się go za fragment zgodny z tematem (D, E).

5. Jeśli zdający konsekwentnie używa niewłaściwego wyrazu (np. *restaurant* zamiast *renovation*), który jest kluczowy dla pracy, ale argumenty pasują do tematu, taka realizacja danej części pracy jest kwalifikowana na poziom niższy (maksymalnie poziom 1).

6. Jeśli zdający realizuje jeden z elementów tematu we wstępie lub zakończeniu, to dany fragment pracy uznaje się za element rozwinięcia albo za część wstępu/zakończenia. Ten sam fragment pracy nie może być realizacją elementu tematu oraz częścią wstępu/zakończenia.

7. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest wydzielenie wstępu/zakończenia z dłuższego fragmentu i uznanie tego za dwie oddzielne części, ale wtedy segmentacja oceniana jest na 0.

8. Dłuższe niekomunikatywne fragmenty pracy traktuje się jako odbiegające od tematu.

Podsumowanie: właściwe i adekwatne do tematu zakończenie wypowiedzi

Rozpatrując zgodność zakończenia z treścią pracy, bierze się pod uwagę jego zgodność z rozwinięciem wypowiedzi.

Spójność i logika wypowiedzi

W ocenie spójności i logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna, funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami lub akapitami i nie zawiera fragmentów, które są sprzeczne z ogólnie przyjętymi zasadami rozumowania.

2 pkt	Wypowiedź zawiera najwyżej 2 usterki w spójności ORAZ/LUB w logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu.
1 pkt	Wypowiedź zawiera od 3 do 5 usterek w spójności ORAZ/LUB w logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu.
0 pkt	Wypowiedź zawiera 6 lub więcej usterek w spójności ORAZ/LUB w logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu.

Jeśli w pracy występuje dłuższy fragment (np. dłuższe zdanie lub 2–3 krótkie zdania), który jest niejasny/niekomunikatywny, przyznaje się 1 punkt; jeśli takich fragmentów jest więcej, przyznaje się 0 punktów.

Dodatkowe uwagi dotyczące oceniania spójności i logiki wypowiedzi

- Zaburzenie spójności i/lub logiki może wynikać, na przykład z:
  - braku połączenia między częściami tekstu, np. odwoływanie się do czegoś, co nie jest wcześniej wspomniane
  - nieuzasadnionego użycia czasowników w różnych czasach gramatycznych („przeskakiwania” z jednego czasu gramatycznego na inny)
  - błędów językowych i/lub ortograficznych, które powodują zakłócenie komunikacji, np. sprawiają, że odbiorca gubi się, czytając tekst
  - przytoczenia argumentu, który jest sprzeczny z ogólnie przyjętymi zasadami rozumowania (jeśli nie ma w pracy żadnego uzasadnienia/kontekstu tłumaczącego taką właśnie realizację danego podpunktu).
- Brak podziału na akapity nie prowadzi automatycznie do obniżenia punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
- Jeżeli w pracy nie są zaznaczone żadne błędy w spójności/logice, należy przyznać 2 punkty w tym kryterium.
- Jako usterki w spójności/logice egzaminator oznacza te fragmenty, w których gubi się, czytając tekst. Błędy językowe i ortograficzne mogą powodować zaburzenie spójności i logiki, ale wiele zależy od kontekstu wypowiedzi. Ten sam błąd może w mniejszym lub większym stopniu zaburzać zrozumienie tekstu. Może on wpływać na ocenę spójności i logiki i/lub przekazania komunikatu.

5. Błędy logiczne mogą często wynikać z niewystarczającego kontekstu w treści pracy, braku kluczowego elementu do uzasadnienia stwierdzenia, które samo w sobie jest sprzeczne z zasadami logiki.
6. Wyrazy napisane po polsku lub w języku innym niż język egzaminu egzaminator zaznacza jako błędy w spójności, jeśli w znacznym stopniu utrudniają zrozumienie komunikatu. Jeśli komunikacja nie jest zaburzona, podkreśla je jedynie jako błędy językowe.
7. Jeśli praca (lub jej obszerne fragmenty) jest w znacznej większości niespójna/ niekomunikatywna/niezrozumiała dla odbiorcy, egzaminator może zaznaczyć całość pracy (lub dany fragment) „pionową falą” na marginesie i nie podkreślać poszczególnych zaburzeń. Jednocześnie w takiej pracy oznacza się błędy.

Zakres środków językowych

W ocenie zakresu środków językowych bierze się pod uwagę zróżnicowanie i precyzję środków leksykalnych oraz struktur gramatycznych użytych w wypowiedzi.

4 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo szeroki zakres środków językowych • ogólna wysoka naturalność, różnorodność frazeologiczna oraz precyzja użytych środków językowych • styl stosowny i jednolity
3 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • szeroki zakres środków językowych • dość liczne fragmenty charakteryzujące się naturalnością, różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych • styl stosowny i jednolity LUB sporadyczne niedociągnięcia w stosowności i/lub jednolitości stylu
2 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • zadowalający zakres środków językowych • w pracy występuje kilka fragmentów charakteryzujących się naturalnością, różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych, jednak w większości użyte są struktury o wysokim stopniu pospolitości • styl stosowny i jednolity LUB w pracy występuje kilka fragmentów, których styl jest niestosowny i/lub które zaburzają jednolitość stylu
1 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczony zakres środków językowych • głównie struktury o wysokim stopniu pospolitości • w pracy występuje kilka fragmentów, których styl jest niestosowny i/lub które zaburzają jednolitość stylu LUB styl niemożliwy do określenia ze względu na ograniczenia w zakresie środków językowych
0 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo ograniczony zakres środków językowych • wyłącznie struktury o wysokim stopniu pospolitości ALBO • zakres środków językowych uniemożliwiający zdającemu zrealizowanie polecenia • styl w znacznej mierze niestosowny i/lub niejednolity LUB styl niemożliwy do określenia ze względu na ograniczenia w zakresie środków językowych

Praca może otrzymać wskazaną w tabeli liczbę punktów, jeśli spełnia wszystkie wymagania określone dla danej kategorii punktowej. Jeśli spełnia je tylko częściowo, jest kwalifikowana na poziom niższy, np. praca, która charakteryzuje się szerokim zakresem leksyki, ale zadowalającym zakresem struktur gramatycznych, otrzymuje 2 punkty.

Pod pojęciem „bardzo szeroki zakres środków językowych” użytych w pracy rozumie się bardzo zróżnicowane środki leksykalno-gramatyczne na poziomie B2+ (lub wyższym), które umożliwiają zdającemu swobodne i precyzyjne zrealizowanie polecenia.

Pod pojęciem „szeroki zakres środków językowych” użytych w pracy rozumie się zróżnicowane środki leksykalno-gramatyczne na poziomie B2+ (lub wyższym), które umożliwiają zdającemu swobodne i precyzyjne zrealizowanie polecenia.

Pod pojęciem „zadowalający zakres środków językowych” użytych w pracy rozumie się środki leksykalno-gramatyczne na poziomie B2+, które umożliwiają zdającemu w miarę swobodne i precyzyjne zrealizowanie polecenia.

Pod pojęciem „ograniczony zakres środków językowych” użytych w pracy rozumie się mało zróżnicowane środki leksykalno-gramatyczne, często poniżej poziomu B2+, które umożliwiają zdającemu zrealizowanie polecenia, ale wypowiedzi brakuje precyzji i użyte zostały głównie proste środki językowe.

Pod pojęciem „bardzo ograniczony zakres środków językowych” użytych w pracy rozumie się środki leksykalno-gramatyczne znacznie poniżej poziomu B2+, które umożliwiają zdającemu zrealizowanie polecenia, ale wypowiedzi brakuje precyzji i użyte zostały jedynie proste środki językowe.

Przez „naturalność” rozumie się charakterystyczny dla danego języka sposób wyrażania znaczeń. Pod pojęciem „precyzji” rozumie się wyrażanie myśli z wykorzystaniem słownictwa swoistego dla tematu, unikanie wyrazów o wysokim stopniu pospolitości, takich jak *nice*, *great*, *interesting*, stosowanie typowych dla danego języka związków wyrazowych oraz struktur gramatycznych precyzyjnie pasujących do danej sytuacji komunikacyjnej (np. *enjoy immense popularity* zamiast *be very famous*; *Had I known about the competition, I would have entered.* zamiast *I didn't enter the competition because I didn't know about it.*).

Przez „stosowność” stylu rozumie się dostosowanie przez zdającego środków językowych do wybranej formy wypowiedzi, celowość zastosowanych konstrukcji składniowych i jednostek leksykalnych. Styl niestosowny to np. styl zbyt metaforyczny lub zbyt bliski stylowi potocznemu w odmianie mówionej. Przez „jednolitość” stylu rozumie się konsekwentne posługiwanie się jednym, wybranym stylem. Mieszanie różnych stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne (tzn. czemuś służy). Styl uznaje się za niejednolity, jeżeli zdający miesza bez uzasadnienia różne style wypowiedzi, np. w tekście rozprawki występują fragmenty nazbyt potoczne, z wtrętami ze stylu urzędowego.

Do zakresu środków językowych zalicza się środki leksykalne oraz struktury gramatyczne użyte poprawnie lub z drobnymi błędami, np. ortograficznymi, pod warunkiem że zdający stosuje te struktury odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej, a kontekst, w którym ich użyto, jest jasny i zrozumiały dla odbiorcy, np. *The book was written in the 19th century.*

Poprawność środków językowych

W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę błędy gramatyczne, leksykalne, ortograficzne i interpunkcyjne. Punkty przyznaje się zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność językowa (leksykalno-gramatyczna)	Poprawność zapisu (ortograficzna, interpunkcyjna)		
	sporadyczne błędy zapisu	dość liczne błędy zapisu	liczne LUB bardzo liczne błędy zapisu
sporadyczne błędy językowe	4 pkt	3 pkt	2 pkt
dość liczne błędy językowe	3 pkt	2 pkt	1 pkt
liczne błędy językowe	2 pkt	1 pkt	0 pkt
bardzo liczne błędy językowe	1 pkt	0 pkt	0 pkt

1. W razie wątpliwości w sytuacjach granicznych o zakwalifikowaniu pracy na poziom niższy lub wyższy decyduje „waga” błędów oraz ich wpływ na komunikację.
2. Błędy interpunkcyjne są traktowane jako mniej istotne niż błędy ortograficzne.
3. W wypowiedziach zdających z dysleksją, z dysgrafią i z dysortografią w przypadku bardzo licznych błędów językowych, które nie zakłócają komunikacji lub sporadycznie zakłócają komunikację, przyznaje się 1 punkt. Jeżeli błędy językowe są bardzo liczne i często zakłócają komunikację, przyznaje się 0 punktów. Zasady te obowiązują również w ocenie prac zdających z afazją, z zaburzeniami komunikacji językowej, a także w ocenie prac zdających, którzy korzystali z pomocy nauczyciela wspomagającego.
4. W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę orientacyjny stosunek liczby błędów do długości tekstu stworzonego przez zdającego (nie ma potrzeby liczenia wyrazów i błędów). „Liczne” błędy w przypadku tekstu bardzo krótkiego to nie to samo, co „liczne” błędy w przypadku tekstu dłuższego.

Oznaczanie błędów w wypowiedziach pisemnych

Błędy oznacza się tylko w wypowiedzi zdającego stosując oznaczenia podane w tabeli; nie oznacza się rodzaju błędu na marginesie.

RODZAJ BŁĘDU	SPOSÓB OZNACZENIA	PRZYKŁAD
błąd językowy (leksykalny, gramatyczny)	podkreślenie linią prostą	Marek <u>lubić</u> czekoladę.
błąd językowy spowodowany brakiem wyrazu	znak √ w miejscu brakującego wyrazu	Marek √ czekoladę.
błąd ortograficzny	otoczenie wyrazu kołem	Słońce <u>gżeje</u> .
błąd językowy i ortograficzny w jednym wyrazie	podkreślenie linią prostą i otoczenie kołem	Słońce <u>gzać</u> w lecie.
błędy w spójności/logice	podkreślenie linią falistą	Założyłem kurtkę, <u>bo było gorąco</u> .
fragment odbiegający od tematu	objęcie nawiasami kwadratowymi	[Fragment odbiegający od tematu.]
fragment nie na temat	otoczenie ciągłą linią	Fragment nie na temat.
błędy interpunkcyjne	otoczenie zbędnego znaku kółkiem znak √ w kółku w miejscu brakującego znaku interpunkcyjnego	Było ciepło (,) i deszczowo. Zrobiłem to (√) ponieważ...

Błędy ortograficzne zmieniające znaczenie wyrazu są traktowane jako błędy językowe i oznaczane poprzez podkreślenie wyrazu linią prostą.

Usterki w spójności i logice występujące pomiędzy akapitami mogą być zaznaczane „pionową falą” na marginesie.

Uwagi dodatkowe

1. Wypowiedź jest oceniana na 0 punktów w każdym kryterium, jeżeli jest:
  - nieczytelna LUB
  - całkowicie niezgodna z poleceniem/tematem LUB
  - niekomunikatywna dla odbiorcy LUB
  - odtworzona z podręcznika lub innego źródła (nie jest wówczas uznawana za wypowiedź sformułowaną przez zdającego).
2. Praca napisana niesamodzielnie, np. zawierająca fragmenty odtworzone z podręcznika, lub innego źródła, w tym internetowego, lub przepisane z arkusza egzaminacyjnego lub od innego zdającego, jest powodem do unieważnienia części pisemnej egzaminu z języka obcego. W przypadku stwierdzenia podczas przeprowadzania egzaminu lub podczas sprawdzania pracy egzaminacyjnej niesamodzielnego rozwiązywania przez zdającego zadań zawartych w arkuszu egzaminacyjnym dyrektor komisji okręgowej, w porozumieniu z dyrektorem Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, unieważnia zdającemu część pisemną egzaminu maturalnego z danego przedmiotu.
3. Jeżeli wypowiedź zawiera mniej niż **240** wyrazów, jest oceniana wyłącznie w kryterium zgodności z poleceniem. W pozostałych kryteriach przyznaje się 0 punktów. W takich pracach nie oznacza się błędów.
4. Jeżeli za wypowiedź przyznano 0 punktów w kryterium zgodności z poleceniem, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 punktów. W takich pracach oznacza się błędy.
5. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. zdający napisał tylko wstęp), przyznaje się 0 punktów w każdym kryterium.
6. Jeżeli za wypowiedź przyznano 1 punkt w kryterium zgodności z poleceniem, we wszystkich pozostałych kryteriach można jej również przyznać maksymalnie po 1 punkcie.
7. W ocenie poprawności środków językowych nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych oraz interpunkcyjnych w wypowiedziach zdających, którym przyznano takie dostosowanie warunków przeprowadzania egzaminu, zgodnie z *Komunikatem dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu maturalnego w danym roku szkolnym*. Błąd ortograficzny zmieniający znaczenie wyrazu w pracach zdających z dysleksją, z dysgrafią i z dysortografią to błąd językowy. Jest on brany pod uwagę w ocenie poprawności środków językowych. Zasady te obowiązują również w ocenie prac zdających z afazją, z zaburzeniami komunikacji językowej, a także w ocenie prac zdających, którzy korzystali z pomocy nauczyciela wspomagającego.
8. Zdający może używać oryginalnej pisowni w obcojęzycznych nazwach geograficznych, nazwach obiektów sportowych, gazet, zespołów muzycznych, programów telewizyjnych, tytułach, pod warunkiem że podaje wyjaśnienie w języku egzaminu, tak aby informacja była komunikatywna dla odbiorcy. Z tekstu musi wynikać, że jest mowa o gazecie, filmie, grupie muzycznej itd. lub musi wystąpić określenie *film*, *band*, np. *film* „M jak miłość”, „Świat Dysku” magazine.
9. Jeżeli zdający podaje nazwę w języku innym niż zdawany i nie podaje objaśnienia, całe wyrażenie jest podkreślane linią prostą i traktowane jako jeden błąd językowy, np. *I read Nowe Horyzonty*. – 1 błąd językowy. Oprócz tego całe wyrażenie podkreślane jest linią falistą i traktowane jako błąd w spójności. Jeśli użycie tej nazwy jest kluczowe dla realizacji polecenia, ta informacja nie jest uwzględniana w ocenie treści.

10. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za zakres środków językowych oraz za poprawność środków językowych lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.
11. Praca w brudnopisie jest sprawdzana, jeżeli wyraz *Brudnopis* przekreślono i obok zostało napisane *Czystopis*.
12. Jeżeli zdający umieścił w pracy adnotację *ciąg dalszy w brudnopisie* i zakreślił, która część jest czystopisem, to ta część podlega ocenie.

Uwagi dotyczące zasad liczenia wyrazów w wypowiedziach zdających

1. Liczone są wyrazy oddzielone spacją, np. *at home* (2 wyrazy), *for a change* (3 wyrazy), *1780* (1 wyraz), *10.01.2015* (1 wyraz), *10 January 2015* (3 wyrazy).
2. Formy skrócone (*don't*, *can't*, *isn't*, *haven't* itd.) liczone są jako jeden wyraz.
3. Jako jeden wyraz liczone są
  - wyrazy łączone dywizem, np. *well-built*, *twenty-four*
  - oznaczenia, symbole literowe, bez względu na liczbę liter, np. *SMS/sms*
  - adres mailowy lub internetowy oraz numer telefonu.
4. Imię i nazwisko występujące w tekście liczone są według ogólnych zasad.
5. Adres i podpis nie są liczone w liście.
6. Nie uznaje się i nie uwzględnia w liczbie wyrazów symboli graficznych używanych w Internecie (np. „buźki”).
7. Bierze się pod uwagę wyrazy w języku innym niż język egzaminu np. *I read Nowe Horyzonty* – 4 wyrazy.